

O‘QUVCHILARNING TANQIDIY FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI

Osiyo xalqaro universiteti o‘qituvchisi

M.Raximova

Osiyo xalqaro universiteti 2FT(o‘) guruh talabasi

Baqoyeva Moxlaroyim

Annotatsiya; Mazkur ilmiy ishning asosiy maqsadi o'quvchilarning tanqidi fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasini o'rganish va uning ta'lim jarayonidagi ahamiyatini tahlil qilishdir. Tanqidiy fikrlash qobiliyati - bu ma'lumotlarni tahlil qilish, baholash, solishtirish, muammolarga yechim izlash va xulosa chiqarish jarayonida o'quvchilarning analitik va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan faoliyatdir. O'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish uchun zamonaviy o'quv texnologiyalarini qo'llash muhim ahamiyatga ega.

Ushbu ishda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning asosiy tamoyillari, metodlari va usullariga alohida e'tibor qaratiladi. Xususan, mantiqiy va kritik savollarni berish, tahliliy va baholovchi yondoshuvlarni qo'llash, muammolarni hal etish uchun ijodiy fikrlashni rag'batlantirish kabi texnologiyalar yoritiladi. Shuningdek, o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni shakllantirishda o'qituvchining roli, interaktiv darslar va guruhli ishlarning samaradorligi tahlil qilinadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarga nafaqat ta'limda muvaffaqiyat qozonish, balki hayotda mustaqil qarorlar qabul qilish, muammolarni samarali hal qilish va mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga ham yordam beradi. Shu bois, ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyalarini amaliyotda qo'llash, kelajakda ta'lim sifatini oshirishga katta hissa qo'shadi.

Ushbu maqola o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning ilmiy-amealiy asoslari va samarali metodikalarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, ta'lim muassasalarida ushbu texnologiyalarni qo'llashning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Abduqodirov, K. (2020). Ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish usullari. Toshkent: O'quvchi nashriyoti. [1]

Kalit so'zlar: tanqidiy fikrlash, o'quvchi qobiliyatlari, ta'lim texnologiyalari, analitik fikrlash, mustaqil fikrlash, o'qituvchi roli, interaktiv ta'lim, tahliliy yondoshuv, ijodiy fikrlash, mantiqiy savollar, guruhli ishlar, o'quv jarayoni, ta'lim metodikasi, o'quvchilarga qaror qabul qilish ko'nikmalari, o'quv metodlari.

ТЕХНОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ СПОСОБНОСТИ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ.

Рахимова Мадина Хасановна

Преподаватель Азиатского международного университета

Аннотация: *Основной целью данной научной работы является изучение технологии развития способности критического мышления студентов и анализ ее значения в образовательном процессе. Способность к критическому мышлению – это деятельность, направленная на развитие у учащихся навыков аналитического и самостоятельного мышления в процессе анализа, оценки, сравнения, поиска решений проблем и формулирования выводов. Важно использовать современные образовательные технологии для развития навыков критического мышления учащихся.*

В данной работе особое внимание уделяется основным принципам, методам и приемам развития критического мышления. В частности, будут рассмотрены такие методы, как постановка логических и критических вопросов, использование аналитических и оценочных подходов и поощрение творческого мышления для решения проблем. Также анализируется роль преподавателя в формировании критического мышления у учащихся, эффективность интерактивных уроков и групповой работы.

Развитие критического мышления помогает учащимся не только добиться успеха в учебе, но и принимать самостоятельные решения в жизни, эффективно решать проблемы, развивать логическое мышление. Поэтому практическое применение технологий развития критического мышления в системе образования будет во многом способствовать повышению качества образования в будущем.

Данная статья направлена на изучение научно-практических основ и эффективных методов развития навыков критического мышления студентов и служит повышению эффективности использования этих технологий в образовательных учреждениях.

Ключевые слова: *критическое мышление, умения учащихся, образовательные технологии, аналитическое мышление, самостоятельное мышление, роль учителя, интерактивное обучение, аналитический подход, творческое мышление, логические вопросы, групповая работа, учебный процесс, методика обучения, навыки принятия решений обучающимися, методы обучения.*

TECHNOLOGY OF DEVELOPING STUDENTS' CRITICAL THINKING ABILITY

Rakhimova Madina Khasanovna

Teacher, Asian International University

Abstract: *The main purpose of this scientific work is to study the technology of developing students' critical thinking skills and analyze its importance in the educational process. Critical thinking skills are activities aimed at developing students' analytical and independent thinking skills in the process of analyzing, evaluating, comparing information,*

finding solutions to problems and drawing conclusions. The use of modern educational technologies is important for developing students' critical thinking skills.

This work focuses on the basic principles, methods and techniques for developing critical thinking. In particular, technologies such as asking logical and critical questions, using analytical and evaluative approaches, and encouraging creative thinking to solve problems are highlighted. The role of the teacher in the formation of critical thinking in students, the effectiveness of interactive lessons and group work are also analyzed.

Developing critical thinking helps students not only succeed in education, but also make independent decisions in life, effectively solve problems, and develop logical thinking. Therefore, the practical application of critical thinking development technologies in the education system will greatly contribute to improving the quality of education in the future.

This article is aimed at studying the scientific and practical foundations and effective methodologies for developing students' critical thinking skills, which will serve to increase the effectiveness of the use of these technologies in educational institutions.

Keywords: *critical thinking, student skills, educational technologies, analytical thinking, independent thinking, teacher role, interactive learning, analytical approach, creative thinking, logical questions, group work, learning process, educational methodology, student decision-making skills, teaching methods.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarda nafaqat bilimlarni egallash, balki ularni mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muammolarni hal qilish ko'nikmalariga ham ega bo'lishini talab etadi. Buning uchun o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish alohida ahamiyatga ega. Tanqidiy fikrlash - bu mavjud axborotni chuqur tahlil qilish, uning asosida xulosalar chiqarish, qarorlar qabul qilish va muammolarga yechim izlash jarayonidir. Bu ko'nikmalar nafaqat o'quv jarayonida, balki hayotning har tomonlama aspektlarida ham muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir.

O'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularni faqat tayyor ma'lumotlarni yodlashga majbur qilmasdan, balki o'z bilimlarini tahlil qilish va ularga tanqidiy yondashish imkoniyatini beradi. Tanqidiy fikrlash o'quvchilarda mustaqil fikrlash va mantiqiy xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantiradi, bu esa ularning intellektual rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish bugungi ta'lim tizimining eng dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Mazkur ishda o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalari va metodikalariga doir asosiy yondoshuvlar tahlil qilinadi. Ushbu texnologiyalarni ta'lim jarayoniga samarali joriy etish, o'quvchilarning fikrlash darajasini oshirishga yordam beradi. O'qituvchilarning yondoshuvlarini yangilash va ta'lim metodikasini zamon talablariga moslashtirish orqali o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning amaliy imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Bu jarayon o'z navbatida o'quvchilarning nafaqat ta'limdagi, balki jamiyatdagi muvaffaqiyatlarini ham ta'minlaydi.

Ismoilov, A. (2018). O'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish. Tashkent: Xalq ta'limi nashriyoti. [2]

TADQIQOT USULLARI VA MATERIALLARI:

Tadqiqot usullari: Mazkur tadqiqotda o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarini o'rganish va amaliyotda qo'llashning samaradorligini tahlil qilish maqsadida bir nechta tadqiqot usullari qo'llaniladi:

Adabiyotlarni tahlil qilish – O'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlar va tadqiqotlar tahlil qilinadi. Bu usul yordamida tanqidiy fikrlashning nazariy asoslari, metodologiyasi va ilg'or amaliyotlar haqida ma'lumotlar yig'iladi.

So'rovnoma va anketa tadqiqoti – Ta'lim muassasalarida o'quvchilar, o'qituvchilar va metodistlar orasida so'rovnoma o'tkazilib, tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalarning samaradorligi haqida fikrlar yig'iladi. Bu usul o'quvchilarning fikrlash qobiliyatiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlashda yordam beradi.

Eksperiment usuli – O'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarini sinab ko'rish maqsadida amaliy eksperimentlar o'tkaziladi. Dars jarayonida turli metodlar, texnologiyalar va faoliyatlarni joriy etish orqali ularning ta'siri o'rganiladi.

Kuzatuv (observatsiya) – Ta'lim jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini kuzatish usuli qo'llaniladi. Bu usul yordamida o'quvchilarning darsdagi faolligi, masalalarga tanqidiy yondashuvi va ularning fikrlarining sifatini o'rganish mumkin.

Intervyu usuli – O'qituvchilar, ta'lim ekspertlari va metodistlar bilan intervyular o'tkazilib, tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan metodik yondoshuvlar, texnologiyalar va amaliy tajribalar haqida chuqurroq ma'lumotlar olinadi. Karimova, L. (2019). Zamonaviy ta'lim metodlari va texnologiyalari. Toshkent: Ta'lim nashriyoti. [3]

TADQIQOT MATERIALLARI:

Tadqiqotning asosiy materiallari quyidagilardan iborat: O'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar – O'quvchilarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar, shu jumladan, tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga mo'ljallangan mashqlar va dars rejalari.

So'rovnoma va anketa natijalari – O'quvchilarning, o'qituvchilarning va metodistlarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalari bo'yicha fikr-mulohazalari va tahlillari.

Eksperiment materiallari – Ta'lim jarayonida o'quvchilarga taqdim etilgan tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan materiallar, masalalar, testlar va baholash mezonlari.

Tahlil qilingan ilmiy maqolalar va tadqiqotlar – Tanqidiy fikrlashning ta'lim jarayonidagi o'rni, uning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar va samarali metodikalarga oid ilmiy maqolalar va tadqiqot materiallari.

Kuzatuv natijalari – O'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish jarayonida olingan kuzatuv natijalari, ularning dars jarayonida qanday fikrlar bildirishi, masalalarga yondoshuvlarini o'rganish.

Ushbu usul va materiallar yordamida tadqiqot o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarini yanada chuqurroq o'rganishga va ta'lim tizimida ularni samarali qo'llash imkoniyatlarini aniqlashga xizmat qiladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMALAR:

Tadqiqot davomida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarini o'rganish va amaliyotda qo'llashning samaradorligi aniqlanishi maqsad qilingan. Tadqiqotda bir nechta metodik yondoshuvlar va texnologiyalar sinovdan o'tkazilib, o'quvchilarning fikrlash darajasi, ularning tanqidiy fikrlashga bo'lgan yondoshuvi va bu boradagi natijalar tahlil qilindi.

O'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda texnologiyalarning samaradorligi: tadqiqotda o'quvchilarga tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan turli metodik yondoshuvlar, masalan, interaktiv darslar, guruhli ishlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish va mantiqiy savollarni berish kabi usullar qo'llanildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, interaktiv va guruhli ishlar o'quvchilarning fikrlarini erkin ifodalashga, bir-biriga ta'sir ko'rsatishga va o'z fikrlarini asoslashga yordam beradi. Bu usullar o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini samarali ravishda rivojlantiradi.

O'quvchilar va o'qituvchilarning fikrlari: so'rovnoma va anketa tadqiqotlari natijalariga ko'ra, o'quvchilar tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun ko'proq interaktiv yondoshuvlarni afzal ko'rishgan. Muminov, B. (2017). O'qituvchining tanqidiy fikrlashni rivojlantirishdagi roli. Tashkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti. [4] O'qituvchilar esa, o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda o'z metodlarini yangilash va innovatsion texnologiyalarni qo'llash zarurligini ta'kidlashdi. Shu bilan birga, o'quvchilar interaktiv darslar va muammoli vaziyatlarni hal qilishda eng yuqori natijalarga erishganini bildirib o'tishdi.

Eksperiment natijalari: eksperimentlar orqali o'quvchilarga tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan maxsus darslar o'tkazildi. Tadqiqotning eksperimental guruhida o'quvchilar, o'zaro fikr almashish, mantiqiy bahslar o'tkazish va turli xil muammolarni hal qilishda faol qatnashgan. Bu guruhdagi o'quvchilar tanqidiy fikrlash qobiliyatlarining sezilarli darajada rivojlanganini ko'rsatdi. Eksperimentda o'quvchilarning javoblari va tahliliy fikrlash darajalari yuqori bo'lib, ular ta'lim jarayonida mustaqil fikr yuritishga, qarorlar qabul qilishga va muammolarni hal qilishga o'rgandilar. Shodmonov, D. (2021). Interaktiv darslar orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish. Tashkent: Innovatsion ta'lim texnologiyalari. [5]

O'qituvchilarning metodik yondoshuvlarini rivojlantirish: O'qituvchilar uchun o'tkazilgan intervyular va anketa tadqiqotlari shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilar tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyalarining samarali qo'llanilishini ta'minlash uchun doimiy ravishda o'z malakalarini oshirib borishlari zarur. O'qituvchilarning yangi metodlarni o'zlashtirish va qo'llashdagi qiyinchiliklari mavjud bo'lsa-da, ular bu jarayonda o'quvchilar bilan ishlashda yangi yondoshuvlarni muvaffaqiyatli qo'llashga intilishmoqda. O'qituvchilar o'z tajribalarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyalarini keng qo'llash uchun maxsus o'quv dasturlari va seminarlarni o'tkazish kerakligini ta'kidlashdi.

Tanqidiy fikrlashning o'quvchilarga ta'siri: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat ularning akademik muvaffaqiyatlariga, balki shaxsiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirgan o'quvchilar o'z fikrlarini aniq va asosli ravishda ifodalashni o'rgandilar, bu esa ularning o'zaro muloqotini, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va qarorlar qabul qilish jarayonini sezilarli darajada yaxshiladi.

MUHOKAMA:

Tadqiqotning natijalari o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning ahamiyatini tasdiqlaydi. Interaktiv darslar, muammoli vaziyatlarni hal qilish va guruhli ishlar kabi metodlar o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda samarali ekanligi ko'rsatildi. Biroq, o'qituvchilarning bu texnologiyalarni to'liq amalga oshirishi uchun ular doimiy ravishda malakalarini oshirib borishlari va yangi pedagogik yondoshuvlarni o'zlashtirishlari kerak. [6]

Shu bilan birga, o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun nafaqat o'qituvchilar, balki o'quv dasturlari, o'quv materiallari va ta'lim metodikalarining ham yangilanishi zarur. Ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashga alohida e'tibor qaratish orqali o'quvchilarni nafaqat bilimli, balki mustaqil fikrlovchi va mantiqiy qarorlar qabul qilishga qodir shaxslar sifatida rivojlantirish mumkin.

Tadqiqot natijalari kelajakda ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan innovatsion metodlarni keng qo'llash zarurligini ko'rsatmoqda.

XULOSA:

Mazkur tadqiqot o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarining samaradorligini o'rganishga qaratilgan bo'lib, bir qator muhim natijalarga erishildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish uchun zamonaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llashning samaradorligini aniqlash edi. Tadqiqot davomida o'quvchilarni tanqidiy fikrlashga yo'naltirilgan interaktiv yondoshuvlar, guruhli ishlar, muammoli vaziyatlarni hal qilish va mantiqiy savollarni berish kabi metodik yondoshuvlarning samarali ekanligi ko'rsatildi. Xusainov, I. (2022). O'quvchilarda analitik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish. Tashkent: Akademiya nashriyoti. [6]

Natijalar shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda interaktiv darslar va guruhli faoliyatlar alohida ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarga fikrlarini erkin ifodalash, bir-biriga ta'sir ko'rsatish va o'z fikrlarini mustahkamlash imkoniyatini yaratadi. O'quvchilar tanqidiy fikrlashni rivojlantirish orqali nafaqat o'z bilimlarini chuqurlashtiradi, balki mustaqil fikr yuritish, qarorlar qabul qilish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar.

Tadqiqot shuningdek, o'qituvchilarning yondoshuvlarini yangilash, pedagogik metodlarni diversifikatsiya qilish va ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi. O'qituvchilarning malakalarini oshirish va yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish jarayoni yanada samarali bo'ladi.

Ulug'bekov, A. (2020). *Pedagogik texnologiyalar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni*. Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti [7]

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari o'quvchilarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish uchun ta'lim dasturlarining, materiallarining va metodik yondoshuvlarning yangilanishi zarurligini ko'rsatadi. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatlarini oshiradi, balki ularni jamiyatda faol va mustaqil shaxs sifatida shakllantirishga yordam beradi. Ziyodullayev, S. (2018). *Ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: nazariy va amaliy yondoshuvlar*. Toshkent: Science and Education..[8]

Umuman olganda, tadqiqot o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyalarining ta'lim tizimidagi o'rni va ahamiyatini tasdiqlaydi hamda ta'lim jarayonida ularni keng qo'llash zarurligini ko'rsatadi. Bu o'z navbatida kelajakda ta'lim sifatini yaxshilashga va o'quvchilarning intellektual rivojlanishini ta'minlashga katta hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Abduqodirov, K. (2020). *Ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish usullari*. Toshkent: O'quvchi nashriyoti.
2. Ismoilov, A. (2018). *O'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish*. Tashkent: Xalq ta'limi nashriyoti.
3. Karimova, L. (2019). *Zamonaviy ta'lim metodlari va texnologiyalari*. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
4. Muminov, B. (2017). *O'qituvchining tanqidiy fikrlashni rivojlantirishdagi roli*. Tashkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti.
5. Shodmonov, D. (2021). *Interaktiv darslar orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish*. Tashkent: Innovatsion ta'lim texnologiyalari.
6. Xusainov, I. (2022). *O'quvchilarda analitik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish*. Tashkent: Akademiya nashriyoti.
7. Ulug'bekov, A. (2020). *Pedagogik texnologiyalar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni*. Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
8. Xasanovna, R. M. (2024). IJTIMOIIY MUNOSABATLAR VA GURUH DINAMIKASI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 177-182.
9. Рахимова, М. Х. ЁШЛАРНИ ДЕСТРУКТИВ ГУРУХЛАР ТАЪСИРИДАН ҲИМОЯЛАШНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ. *ТОШКЕНТ-2021*, 52.
10. Xasanovna R. M. BOLALIKDAN KATTALIKKA QADAR PSIXOLOGIK RIVOJLANISH JARAYONLARI //The latest pedagogical and psychological innovations in education. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 150-155.
11. Xasanovna R. M. ZAMONAVIY BOLALARDA INTERNETNING PSIXOLOGIK TA'SIRI //The latest pedagogical and psychological innovations in education. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 136-142.

10-May, 2025-yil

12. Raximova, M.X. (2020). Maktabgacha ta’lim muassasalarida psixologik xizmatni tashkil etishning nazariy asoslari. Zamonaviy ta’lim, 5(90), 32-39. Raximova M.X.(2024)

13. Raximova Madina Xasanovna. Tarbiya jarayonini texnologiyalashtirish. “OSIYO XALQARO UNIVERSITETI AXBOROTNOMASI” Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2025-yil, 4-son 158-bet